

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Qvæstiones Morales Selectiores De Lege Interna Et Externa

discussæ, ac Resolutæ, & in duos Libros divisæ, In quibus, propositis casibus, prima quædam principia, ad plurimas alias Qvæstiones similes resolvendas perutilia, subinde examinantur

De Lege Externa

Beati, Gabriele

Augustæ Vindellicorum, 1729

VD18 80376800

7 An aliqua lex obliget extra territorium existentes.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39888

ret; ita illam non incurreret Calicem furripiendo in Monasterio exempto. Ergo eodem modo illam non incurrit cum Monialibus loquendo.

- 10 Tertiò; Quia, ideo Parochia est exempta ratione loci, quia alterius Ordinarii iurisdictioni est subiecta, sed etiam Monasterium alterius Ordinarii iurisdictioni est subiectum; est enim subiectum Prælato ac Superiori, qui in sua iurisdictione ab Episcopo nullo modo dependet. Ergo etiam Monasterium est exemptum ratione loci. Hæc ergo solum differentia est inter Parochiam & Monasterium exemptum, quod Parochia est principaliter & per se exempta, personæ verò in illa commorantes solum minus principaliter & ratione loci; Monasterium verò est primò & principaliter exemptum ratione Personarum per se in illo degentium; minus verò principaliter ratione loci. Quoad privilegium tamen exemptionis, eodem modo illo gaudet, ac Parochia, quia

eodem modo alterius iurisdictioni est subiectum, ac Parochia exempta.

Neque ex tali emptione sequitur, **II** quod delictum maneat impunitum; nam si in illo Monasterio talis locutio non est sub excommunicatione prohibita, ibi non est delictum; Si verò est prohibita, tunc & conueniri poterit coram Superiore Monasterii; & illam incurret ex alio capite; quia scilicet, quando eadem leges & consuetudines obligant non solum in proprio territorio, sed etiam in eo, ubi quis reperitur; qui ibi reperitur, quamuis sit Aduena, illas obseruare tenetur; Tum quia æquitas hoc postulare videtur, cum Titius non maiori tunc onere prematur propter existentiam in loco exempto, quam propter existentiam in Episcopi territorio. Tum quia hic est vsus & praxis communiter quasi iure quodam gentium introducta, & unanimes Fidelium Superiorum consensu recepta & approbata.

Q V A E S T I O VII.

An aliqua Lex obliget extra territorium existentes.

C A S U S.

- 1 **E**PISCOPUS Atheniensis sub pœna suspensionis suæ Diœcesis Sacerdotibus prohibuerat, ne extra Diœcesim celebrarent, aut in Missâ solemnè ministrarent. Duo autem Sacerdotes eius subditi extra Diœcesim tunc existentes, quamuis scirent hoc præceptum, ne tamen eleemosynam, quæ in cuiusdam defuncti exequiis distribuebatur, amitterent, celebrarunt. Quæritur: Vtrum in suspensionem inciderint.

SUMMARIVM.

- 2 Sacerdotes contra Episcopi prohibitionem

extra Diœcesim celebrantes non videntur ullam penam incurrisse.

F 2

3 Extra

- 3 Extraterritorium ius dicenti non paretur impune.
- 4 Episcopi iurisdictio terminatur loco, sicut personis.
- 5 Subditi extra Diocesim sunt habitualiter subditi.
- 6 Ab Episcopo puniri non possunt.
- 8 Quot titulis Episcopus iurisditionem habeat in subditos.
- 9 Quot actionum genera precipere possit vel prohibere.
- 10 Quas precipiat per statutum, quas per sententiam.
- 11 Quando precipere possit in alieno territorio exercendas.
- 13 Sacerdotes contra Episcopi prohibitionem extra Diocesim celebrantes suspensionem incurrerunt.
- 14 Episcopus illos per preceptum personale obligare potuit.
- 15 Propter bonum suae Diocesis.
- 16 Sicut illos à censuris absolueret poterat.
- 17 Et, sicut Superior Regularis obligare potest subditum extra monasterium existentem.
- 18 Ius dixit in personam subiectam.
- 19 Nec transgressus est limites suae iurisditionis.
- 20 Personas etiam extra territorium est illi subiecta.
- 21 Quam poenam illam punire possit.
- 22 Quas actiones illi precipere possit.
- 23 Quae decreta reputentur statuta, quae sententia.
- 24 Decretum restitutionem precipiens est personale.

RATIONES DUBITANDI.

2 Quidam ex dictis quest. preced. constet, legem regulariter dirigi non

posse, nisi ad subditos in proprio Territorio existentes; adhuc superest difficultas; an hoc verificetur vniuersaliter de omni lege; an verò dentur aliqua saltem leges, quae ad subditos etiam existentes extra proprium territorium se extendant, eosque obligent. Nam Syluester Verbo, Excommunicatio, qu. 2. num. 12. Auila quest. 2. c. 3. disp. 2. dub. 5. Conincb. dist. 13. disp. 7. num. 61. & alii contendunt, nullam legem ad existentes extra territorium dirigi posse, eosque obligare; & ideo duos Sacerdotes extra Episcopi Atheniensis Diocesim celebrando, nullam censuram incurrisse.

Primò: Quia, ex c. *Vt animarum, de constitutionibus* in 6. extra territorium ius dicenti non paretur impune; Episcopus autem Atheniensis per illud decretum videtur extra territorium ius dixisse; prohibuit enim actionem, quae in alieno territorio fieri debebat. Sicut ergo *Ronifac. VIII. in d. cap. Vt animarum*: decernit, statuta Episcopi excommunicantis eum; qui furtum faceret, non comprehendere eum, qui furtum fecit extra Diocesim; Ita statutum Episcopi Atheniensis extendere se non potuit ad actiones extra Diocesim faciendas; ideoque nec eos excommunicatione ligare, qui eas fecerunt.

Secundò: Quia Episcopus, sicut habet limites circa personas, ita illos habet circa locum. Ergo, sicut in ordine ad personas transgredi non potest limites sibi à iure praefixos, ita nec illos transgredi potest in ordine ad locum; illos autem transgredere, si in alieno territorio delinquentem punire possit.

Tertiò:

5 Tertio: Quia Episcopus actualem iurisdictionem non habet in suos Subditos, quandiu hi extra illius Diocesim existunt; quandiu enim Subditi sunt extra Diocesim, licet sint subditi, quasi habitualiter ratione domicilii, quod habent in Diocesi, non sunt tamen subditi actualiter; sic enim constituuntur per actualem existentiam in Diocesi. Lex autem ligare non potest, nisi eos, qui actualiter sunt subditi; sicut enim lex ad ligandum requirit actualem iurisdictionem ac potestatem in Legislatore, ita requirit actualem subiectionem in Subdito; Vnde statutum existentes extra territorium non obligat, quia extra territorium existentes non sunt actu, sed solum habitu Subditi statuentis. Cum ergo Sacerdotes supponantur extra Diocesim Episcopi Arheniensis extitisse, ab eo excommunicationis aut suspensionis pœna ligari non potuerunt propter actionem extra territorium factam.

6 Quarto: Quia Episcopus punire non potest subditum existentem in aliena Diocesi, aliquam pœnam corporali; ut pecuniaria, vel carceris; neque enim præcipere potest, ut reus extra territorium capiatur. Ergo nec pœna suspensionis.

7 Quinto; Denique, quia assignari non potest, quasnam actiones Episcopus Subditis extra Diocesim existentibus præcipere possit, vel prohibere. Ergo nullas præcipere aut prohibere potest, præsertim verò sub pœna censuræ.

NOTABILIA.

8 **A**duertendum est primò: Episcopum ex duplici capite in subditos

iurisdictionem habere. Primò, in ordine ad bonum Communitatis, cuius ipsi sunt pars; cum enim sint pars Communitatis, eius bonum procurare, & malum vitare tenentur, eo quod bonum totius redundet etiam in bonum ipsius partis. Secundò, in ordine ad bonum proprium & particulare ipsorum Subditorum, quatenus hoc vel illud ad bonum ipsorum regimen, & ad eorum felicitatem, siue æternam, siue temporalem acquirendam est utile. Hinc autem fit primò, ut ipsi etiam Subditi ex duplici capite vel titulo sint Subditi, primò, quatenus sunt pars talis Communitatis. Secundò, quatenus tales Personæ sunt. Secundò fit, ut Superior illis præcipere vel prohibere possit, non solum quæcumque conducunt, vel nocent bono Communitatis, sed etiam quæcumque ipsis vtilia sunt, vel nociua ad felicitatem consequendam.

Aduertendum est secundo; tria dari genera actionum; quantum facit ad rem præsentem; Aliquæ enim sunt, quæ fieri necessariò debent in territorio Superioris illas præcipientis, eo quod addictæ sint loco, & alibi fieri nequeant; ut, cum Episcopus præcipit residentiam in Patochiâ; assistentiam in choro, & debiti solutionem; vel, cum prohibet, ne quis transeat per talem viam; aut ne talem domum ingrediatur, &c. Aliquæ verò sunt, quæ fieri necessariò debent extra territorium Superioris præcipientis; ut, cum Episcopus præcipit, ne quis in aliena Diocesi celebret; ne alteri Episcopo inferuiat; ne extra propriam Diocesim funera comitetur; aut processionibus intersit &c. Aliæ denique

denique sunt, quæ utrobique fieri possunt, quia abstrahunt à loco; ut, si Episcopus præcipiat ieiunium, aut recitationem Officii Beatæ Virginis semel in hebdomada, vel menstruam confessionem; vel prohibeat, ne Clerici gestent vestem breuem, aut comam, &c.

IO Aduertendum est tertio: Primum genus actionum præcipi, vel prohiberi semper per statutum; cum enim statutum primario respiciat territorium, & locum & subditos solum, ut existentes in territorio; consequenter eas solas actiones præcipit vel prohibet, quæ exercendæ sunt in ipso territorio, eiusque gubernationi sunt viles vel nociuæ. Secundum genus actionum præcipitur vel prohibetur semper per sententiam; Cum enim hæc primario respiciat personas, easque ligare possit ubique: consequenter hæc sola præcipere vel prohibere potest actiones extra territorium exercendas; tertium denique genus actionum, quamuis præcipi vel prohiberi possit, tam per statutum, quam per sententiam; regulariter tamen censetur præcipi, vel prohiberi per statutum, nisi Superior aliter intendat & exprimat; Cum enim odia, quantum fieri potest, sint restringenda, etiam præceptum circa has actiones restringendum videtur ad solum territorium, & non ulterius.

II Aduertendum est quarto: Episcopum præcipere vel prohibere posse actiones exercendas in alieno territorio per sententiam personalem; primo, quando ex eorum exercitio, vel omissione sequi potest notabilis utilitas, vel damnum propriæ Communitatis; tunc enim Subditi, ubicumque sint, parere tenentur; quia

cum sint pars ipsius Communitatis, eius bonum procurare ac damnum, quantum possunt, vitare tenentur; Vnde si tunc delinquant, quamuis extra territorium delinquant, non censentur tamen simpliciter, siue moraliter extra territorium delinquere, cum in illud, eiusque damnum ac iniuriam delinquant.

Secundo: Episcopus per sententiam¹² personalem præcipere etiam potest Subditis, ubicumque existentibus actiones extra proprium territorium exercendas, quando habet iustas causas ad eorum, vel aliorum bonum pertinentes; tunc enim subditus, ubicumque sit, parere tenetur, quia tenetur consulere bono suo, vel aliorum. In his autem casibus præceptum semper est personale, siue sit generale, siue particulare, quia respicit & afficit personam secundum se, & præscindendo à loco; Vnde, qui sic præcipit, non dicitur proprie extra territorium ius dicere; sicut, qui Subditum absoluit in aliena Diocesi existentem, non dicitur proprie extra territorium ius dicere, sed solum ius dicere in Personam sibi subditam, abstrahendo à territorio. His positis,

RESOLUTIO.

AD Casum Respondetur; Duos Sacerdotes, qui contra præceptum generale Episcopi Atheniensis extra Diocesim celebrarunt, per se loquendo, hoc est, præcisâ necessitate, aut aliâ rationabili causa excusante, in suspensionem incidisse. *Suarez disp. 3. sect. 5. num. 5. & disp. 5. sect. 4. num. 12. Salas de legib. disp. 14. sect. 5. num. 73. Filliuc. tract. 11. cap. 5. quest. 10. num. 152. Sayrus lib. 1.*

lib. 1. c. 7. num. 18. *Vgolin: tab. 1. cap. 9. §. 3. num. 4. & alii communiter.*

14 Primò: Quia Episcopus illos ad hoc per præceptum personale obligare potuit, etiam sub pœna suspensionis; quamvis enim extra Diœcesim existerent, erant tamen adhuc eius subditi actu in ordine ad præcepta personalia. Cum ergo eius præcepto non obediuerint, pœnam suspensionis incurrerunt.

15 Secundò: Quia, quamvis celebratio esset actio exercenda in aliena Diœcesi, adhuc tamen Episcopus illam prohibere poterat propter bonum suæ Diœcesis; ne scilicet in Diœcesi Sacerdotes ac sacrificia notabiliter diminuerentur, cum notabili Diœcesinorum damno. Ergo Sacerdotes, ut patet illius Diœcesis, obedire tenebantur; ideoque non obediendo suspensionem incurrerunt.

16 Tertiò: Quia Episcopus Sacerdotes illos ubique existentes absoluerè poterat ab excommunicatione, & in votis, ac iuramentis dispensare. Ergo etiam potuit illos vinculo suspensionis ligare; eadem enim est potestas ad ligandum, ac ad soluendum; & sicut absolutio non requirit strepitum iudicii, ita illum non requirit executio censura, cum hæc ipso facto, & sine alia Iudicis sententia incuratur.

17 Quartò: Quia Superior Regularis præcipere potest Subdito etiam sub pœna excommunicationis, ne talem domum ingrediatur, propter scæminam suspectam ibi habitantem, ne transeat per talem viam, & alias similes actiones, quæ exerceri non possunt, nisi extra proprium Monasterium propter bonum, vel Religionis, vel ipsius Subditi. Ergo etiam

poterit Episcopus propter bonum Diœcesis, vel ipsius Subditi, aliquas illi actiones præcipere, licet exerceri non possint, nisi extra propriam Diœcesim; non minorem enim subjectionem habet Clericus respectu sui Episcopi in iis, in quibus est illi subditus, quam Subditus regularis respectu sui Superioris.

OBIECTIONUM SOLVTIO.

Ad rationes autem in contrarium, facilis est responsio. Nam ad primam Respondetur: Episcopum Atheniensem ius propriè non dixisse in alieno territorio, sed in personam sibi subiectam etiam extra territorium, & ubique in ordine ad præcepta personalia; unde e. *Ut animarum*; de hoc casu non loquitur.

Ad secundam respondetur; Episcopum non transgressum esse limites sui territorii, sed imposuisse solum præceptum personale; quod cum respiciat personas secundum se, illas afficit ubique, præsertim verò, cum hoc esset utile in ordine ad bonum suæ Diœcesis, & redundaret etiam in bonum ipsorum Subditorum.

Ad tertiam respondetur: Existentes in alieno territorio, non esse actualiter subditos in ordine ad statuta, quæ primario respiciunt territorium; esse tamen actualiter subditos in ordine ad sententias personales; hæc enim illos immediatè respiciunt, ideoque comitantur & obligant ubique; sicut dispensationes illos ubique dispensant.

Ad quartam Respondetur: Non posse Episcopum punire existentem in alieno territorio pœna corporali; quia hæc non incurritur ipso facto, sed per iudicis condemnationem.

demnationem; ideoque requiritur aliquis actus iudicialis, qui in aliena Diœcesi exerceri non potest. At Excommunicatio & suspensio, cum incurrantur, ipso facto nullum requirunt actum iudicialem, ideoque incurri possunt etiam in alieno territorio.

- 22 Ad quintam negatur Antecedens. Ex dictis enim constat, Episcopum Subditis extra Diœcesim existentibus præcipere vel prohibere posse; primò, Actiones omnes, quæ vel physicè vel moraliter exerceri debent in territorio, & has per statutum. Secundò: per sententiam vel præceptum personale actiones omnes, quæ loco non sunt addictæ, & esse possunt vtilis ad bonam gubernationem, vel Diœcesis, vel ipsius. Tertiò denique, quando adfunt iidem fines, etiam actiones, quæ saltem physicè exerceri non possunt nisi extra Diœcesim, vt dictum est.

COROLLARIA.

- 23 Colligitur ex dictis primò; Decretum, quo Episcopus Clericis suæ

Diœcesis sub pœna excommunicationis prohibet, ne sclopum aut alia arma gestent; & ne veste breui vtantur, regulariter illos extra Diœcesim non obligare, quia censetur ferri per modum statuti, cum feratur per modum alicuius constitutionis perpetuò duraturæ, eo quod Episcopus censetur voluisse, se in tali edicto iuri communi canonum conformare, & accommodare; & canones perpetuò durent, & vim habeant legis; ac statuti vniuersalis.

Secundò: Decretum, quo Episcopus 24 pœnam excommunicationis imponit iis, qui furtum commiserunt, nisi intra certum tempus restituerint, ex hoc etiam capite ligare existentes in alieno territorio, quia decretum siue præceptum est personale; idemque dicendum est de præcepto sub pœna censuræ obligante, ad debita in territorio contracta soluenda; hoc enim etiam ligat debitores omnes existentes non solum in territorio, sed etiam extra illud, quia est præceptum personale. *Suar. sec. 5. num. 5.*

QVÆSTIO VIII.

An Lex Civilis obliget Personas Ecclesiasticas.

C A S V S.

- 1 Cvm in cuiusdam Principis territorio circa tempus messis propter nimiam siccitatem magna tritici penuria timeretur; & ob id triticum longè carius venderetur, quàm pauperum conditio ferre posset; Princeps solemnè edicto præcepit, ne tritici modios vltra decem aureos venderetur, sub pœna amissionis ipsius tritici, aliisque pœnis iudicis arbitrio infligendis. Quidam autem Clericus pretii taxà non seruata triginæ tritici